

Independent Evaluation Commission for assessing the integrity of candidates
for the position of member in the self-administration bodies of judges and prosecutors

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția
de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

OPINIE SEPARATĂ

*depusă de către membrul Vitalie MIRON, pe marginea deciziei nr. 22, cu privire
la candidatura Marinei RUSU,
Candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii,
adoptată de către Comisie la data de 27 ianuarie 2023.*

Examinând dosarul judecătoarei Marina RUSU, candidat la funcția de membru al CSM, Comisia prin decizia nr.22 din 27 ianuarie 2023, a dispus:

„În baza art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare “Legea nr. 26/2022”), Comisia a decis că candidata nu corespunde criteriilor de integritate întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidată a criteriilor de integritate etică și financiară și, astfel, nu promovează evaluarea”.

Totodată, examinând materialele dosarului, probele depuse de către candidată și explicațiile acesteia în cadrul rundelor scrise de întrebări și cele din cadrul audierilor în ședință publică, am ajuns la concluzia de a nu susține decizia Comisiei și de a formula Opinie separată.

Atest, că concluzia formulată în decizia motivată privind constatarea nepromovării evaluării, înglobează în sine existența dubiilor serioase cu privire la respectarea de către candidată atât a criteriilor de integritate etică, cât și a criteriilor de integritate financiară. Consecvent, separat, mă voi expune cu referire la ambele aspecte, după cum urmează:

1. Nedepunerea declarațiilor de avere și interese personale pentru perioada 2014 –2016.

Potrivit Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii (în continuare “CSM”) nr. 147/4 din 4 februarie 2014, candidata în perioada 5 mai 2014 – 2 octombrie 2017, a fost suspendată din funcția de judecător. Suspendarea raportului de muncă a avut loc urmare a solicitării de către candidată a concediului pentru îngrijirea copilului. Perioada de concediu pentru îngrijirea copilului a finalizat la 2 octombrie 2017, data la care candidata și-a reluat activitatea de judecător.

La 30 martie 2018, candidata a depus declarația anuală privind averea și interesele

personale la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare – ”ANI”), pentru anul 2017. Potrivit art. 6 alin. (5) din Legea 133/2016, privind declararea averii și intereselor personale (în continuare - “Legea nr. 133/2016”): „Subiectul declarării care, în conformitate cu legislația în vigoare, are raporturile de muncă sau de serviciu suspendate depun declarația în termen de 30 de zile după reîncadrarea în funcției, indicând în declarație veniturile obținute împreună cu membrii de familie, concubinul/concubina lui pe parcursul întregii perioade nedeclarate, de asemenea bunurile deținute și interesele personale menționate la art. 4 alin. (1) lit. b)–m) la data depunerii declarației”.

Conform normei pre citate, candidata în termenul stabilit de Legea nr. 133/2016, avea obligația să depună la ANI declarația de avere și interese personale pentru perioada 2014 - 2016. Circumstanțele cauzei, denotă faptul că candidata nu a depus o declarație în modul prevăzut de prevederile art. 6 alin. (5) din Legea 133/2016.

Atât în răspuns la întrebările scrise, cât și în ședința publică, candidata a confirmat că nu a depus declarația anuală pentru perioada 2014 - 2016, deoarece nu știa că trebuie să își declare averea și interesele personale pentru perioada în care raportul de muncă a fost suspendat. Cu privire la acest aspect, Comisia a reținut argumentul candidatei, conform căruia această omisiune ar fi fost admisă în mod neintenționat.

În comunicarea scrisă cu Comisia, fiind întrebată despre sursele de venit pentru anii 2014 – 2016, candidata a explicat că veniturile pe care le-a încasat în această perioadă au fost acumulate din două surse: (1) indemnizații de maternitate și îngrijire a copilului și (2) veniturile fostului ei soț. În confirmarea celor declarate, candidata a prezentat documente ce confirmă veniturile fostului soț înregistrate în perioada 2014 – 2016, inclusiv fiind furnizate și sumele alocațiilor pentru copii, obținute în perioada de referință. În ceea ce privește cheltuielile lunare calculate în funcție de indicatorul cheltuielilor de consum al populației (CCP), pe baza metodologiei Biroului Național de Statistică, candidata a precizat că raportat la consumul lunar înregistrat în acea perioadă, familia sa ar fi realizat cheltuieli de consum net inferioare celor stabilite pe baza metodologiei invocate.

Pornind de la circumstanțele enunțate, Comisia a ajuns la concluzia că lipsa informațiilor despre veniturile și bunurile dobândite de către candidată în perioada 2014 – 2016, a făcut imposibilă verificarea în detaliu a acestui aspect. În absența tuturor informațiilor financiare, Comisia nu și-a putut forma o imagine exactă a situației financiare a candidatei în acea perioadă și, prin urmare, nu a fost în măsură să verifice dacă veniturile obținute au fost legitime și dacă activele au fost dobândite

în mod legal, așa cum este prevăzut la art. 8 din Legea nr. 26/2022.

Drept consecință, în privința candidatei Comisia a constatat dubii serioase cu privire la respectarea criteriului de integritate financiară și etică prevăzut la art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, care, fiind invocate, nu au fost atenuate de către candidată.

La caz, stabilesc că candidata nu a depus o declarație în modul prevăzut de prevederile art. 6 alin. (5) din Legea 133/2016, pentru anii 2014 - 2016, perioadă în care raportul său de muncă a fost suspendat în legătură cu acordarea concediului pentru îngrijirea copilului.

Totodată, în contextul problemei identificate, constat că respectarea regimului juridic al declarației de avere și interese personale de către subiecții declarării, în general, și printre aceștia judecătorii, are drept scop prevenirea îmbogățirii nejustificate și ilicite și evitarea conflictelor de interese în activitatea acestora, inclusiv cu atragerea la răspundere pentru asemenea fapte.

Deși prevederile Legii 133/2016 erau clare, din perspectiva subsemnatului, răspunsurile și poziția candidatei față de acest subiect nu au scos la iveală o intenție de a ascunde veniturile dobândite în perioada 2014 - 2016, timp în care candidata se afla în concediu pentru îngrijirea copilului.

Cât privește îngrijorările Comisiei, privind imposibilitatea verificării legalității veniturilor realizate în perioada 2014 - 2016, consider că acest aspect a fost atenuat prin faptul prezentării actelor ce reflectă veniturile obținute de familia sa în perioada de referință, inclusiv prin prisma explicațiilor date de candidată la subiectul dat.

Cu referire la dubiile Comisiei, privind imposibilitatea verificării modului și legalității obținerii bunurilor dobândite de candidată, împreună cu membrii de familie, în perioada 2014 - 2016, constat că reieșind din informația verificată și acumulată de către Comisie în vederea realizării mandatului său, persoanele vizate la art. 6, alin. (5) din Legea 133/2016, în perioada menționată nu au obținut careva bunuri mobile/imobile. În aceste circumstanțe, nu constat un dubiu, din simplu motiv că în perioada concediului privind îngrijirea copilului (2014 - 2016), careva bunuri mobile/imobile nu au fost obținute.

Chiar dacă omiterea admisă de candidată, în esență, constituie o încălcare a regimului juridic al declarării activelor financiare, în viziunea subsemnatului,

această derogare nu indică asupra existenței unui dubiu serios cu privire la respectarea criteriului de integritate financiară și etică prevăzut la art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, soldat cu nepromovarea evaluării.

2. Întârzieri în examinarea a 16 cereri privind condițiile de detenție:

În ianuarie 2019, candidata a fost numită în exercitarea atribuțiilor de judecător de instrucție la Judecătoria Cahul, sediul Taraclia. Potrivit deciziei CSM nr. 444/21 din 16 octombrie 2018, candidata și-a păstrat competența de judecător pentru a finaliza examinarea mai multor cauze aflate pe rol la Judecătoria Criuleni.

În perioada 24 septembrie 2019 – 7 noiembrie 2019, în adresa CSM au parvenit 16 plângeri care au fost înaintate de către unii condamnați ce își ispășeau pedeapsa sub formă de privațiune de libertate la Penitenciarul nr. 1 - Taraclia, cu sediul în orașul Taraclia. Acești condamnați, au invocat faptul, că magistrata vizată ar fi admis tergiversarea examinării cererilor înaintate în ordinea prevăzută de legislația procesual penală, în vigoare la acel moment.

Prevederile art. 473² – 473⁴ Cod de procedură penală, stabilesc mecanismul de examinare a plângerilor privind condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau prevenitului. Termenul maxim pentru examinarea a acestor plângeri este de trei luni.

Respectiv, Comisia a fost îngrijorată de diligența insuficientă din partea candidatei în ceea ce privește organizarea programului ei de lucru și inabilitatea ei de a prioritiza cauzele ce au importanță conform standardelor CtEDO, care necesită a fi examinate și soluționate într-o perioadă de timp rezonabilă, dat fiind drepturile care sunt afectate.

În consecință, Comisia are dubii serioase cu privire la conformitatea candidatei cu criteriile de integritate etică, conform art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022, în ceea ce privește admiterea întârzierilor la examinarea a 16 sesizări privind condițiile de detenție în anul 2019, care nu au fost înlăturate de candidată.

Important a fi realizat, că anterior, toate aceste preocupări au constituit obiectul unei proceduri disciplinare declanșate în privința acestei candidate.

După cum a fost menționat, în perioada 24 septembrie 2019 – 7 noiembrie 2019, în adresa CSM au parvenit 16 plângeri, conținutul cărora a fost expus mai sus.

La data de 21 februarie 2020, Plenului Colegiului disciplinar prin Hotărârea nr. 5/2 a încetat procedura disciplinară declanșată în temeiul plângerilor parvenite. Drept temei a soluției adoptate a servit faptul, că deși termenul de examinare a cererilor autorilor sesizărilor a fost depășit – motivele acestor depășiri nu pot fi imputate candidatei, și prin urmare, nu a fost constatată nicio abatere disciplinară în acțiunile candidatei.

Hotărârea nr. 5/2 din 21 februarie 2020 a fost contestată, iar prin hotărârea CSM nr. 227/24 din 6 octombrie 2020, contestația înaintată a fost admisă fiind adoptată o nouă Hotărâre în conformitate cu care magistratelor i-a fost aplicată o sancțiune disciplinară sub formă de „*avertisment*”.

Fiind în dezacord cu o astfel de soluție, candidata a contestat la Curtea de Apel Chișinău Hotărârea CSM nr. 227/24 din 6 octombrie 2020.

Ca rezultat, la data de 29 noiembrie 2021, prin Decizia nr. 3-202/21, Curtea de Apel Chișinău a anulat actul contestat, consecvent și sancțiunea disciplinară sub formă de „*avertisment*”. Chiar dacă, plângerile depuse de către condamnați, au fost examinate tardiv în coraport cu prevederile legislației în vigoare, Curtea de Apel Chișinău a stabilit că circumstanțele tergiversării examinării cauzelor respective nu au fost generate din motive imputabile candidatei.

La 4 februarie 2022, CSM a formulat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău, soldat cu decizia Curții Supreme de Justiție, (nr. 3ra-271/22 din 6 iulie 2022) prin care instanța de judecată a declarat inadmisibil recursul înaintat.

Cu toate că prevederile art. 8 alin. (6) din Legii nr. 26/2022 stabilesc expres că „în aprecierea criteriilor prevăzute la alin. (2)–(5) și în luarea unor decizii cu privire la acestea, Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv”, în percepția subsemnatului, constatările regăsite în Decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău (nr. 3-202/21 din 29 noiembrie 2021) sunt relevante și au importanță în vederea determinării culpei imputate candidatei.

La caz, există o Hotărâre de judecată irevocabilă, obiectul căruia vizează circumstanțele examinate de către Comisie în legătură cu admiterea de către candidată a tergiversărilor în examinarea a 16 cereri privind condițiile de detenție

în anul 2019.

Astfel, din analiza materialelor cauzei și deciziei Curții de Apel Chișinău, nu pot reține temeiul invocat și consider că acțiunile candidatei raportate la circumstanțele speței nu denotă dubii serioase cu privire la conformitatea candidatei cu criteriile de integritate etică conform art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022.

Legislația pertinentă:

Art. 8 alin. (1), din Legea nr. 26/2022 prevede că în sensul prezentei legi, evaluarea integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora.

Art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022 prevede că în aprecierea criteriilor prevăzute la alin. (2) – (5) și în luarea unor decizii cu privire la acestea, Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv.

Art. 8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022 prevede că se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

- a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
- b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022 prevede că se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial.

Art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022 prevede că se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8 care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.

Art. 12 alin. (4) d) din Legea nr. 26/2022 prevede dreptul candidatului de a prezenta, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa.

Concluzie:

În lumina celor relatate, având în vedere că sunt în dezacord cu decizia propusă și susținută de majoritatea membrilor Comisiei, am votat împotriva deciziei aprobate și am depus prezenta Opinie separată, prin care constat că judecătoarea Marina RUSU, candidată la funcția de membru în CSM, întrunește criteriile de integritate stabilite de art. 8 din Legea nr. 26/2022, drept consecință urma să promoveze evaluarea.

Semnătura:

Vitalie MIRON
Membru al Comisiei